

GERDA

NINA

SIMON

JESSIE &

GUDRUN

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens legat blev stiftet af Irmelin Eggert Møller og Anne Marie Telmányi i 1957 til minde om deres forældre komponisten Carl Nielsen og billedhuggeren Anne Marie Carl-Nielsen.

Legatets hovedformål er at tildele hæderspriser til danske musikere og billedhuggere, således at hæderspriserne hvert andet år tildeles danske musikere og komponister og hvert andet år danske billedhuggere. Den første hæderspris blev uddelt i 1959 og med dette års modtagere har i alt 74 billedhuggere/kunstnergrupper og 79 musikere/komponister modtaget hædersprisen.

Gennem årene er legatets hæderspriser vokset til nu at udgøre nogle af de største enkeltstående kulturpriser, der uddeles i Danmark.

Foruden hæderspriserne uddeles årligt talentpriser til yngre billedhuggere, musikere og komponister. I år modtager 20 yngre kunstnere hver 150.000 kr. som anerkendelse af deres kunstneriske talent. Desuden støtter legatet løbende og på markant vis formidling af og forskning omkring Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens kunst.

Bestyrelsen for Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens legat har i 2024 valgt at hædre billedhuggerne Gerda Thune Andersen, Nina Beier, Jessie Kleemann, Simon Starling og Gudrun Steen-Andersen med hver 750.000 kr. for deres kunstneriske virke.

Det er en speciel glæde at kunne præsentere værker af legatmodtagerne i netop Den Frie Udstillingsbygning, fordi Anne Marie Carl-Nielsen tilhørte kredsen omkring stifterne af Den Frie Udstilling og var medlem af denne fra 1892 og frem til sin død i 1945.

Bestyrelsen består af Henrik Thal Jantzen, advokat; Henrik Plenge Jakobsen, billedhugger, udpeget af Akademiraadet; Helle Rask Crawford, billedhugger, udpeget af Dansk Billedhuggersamfund; Tim Frederiksen, professor i bratsch og kammermusik ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, udpeget af Det Kongelige Danske Musikkonservatorium; Line Tjørnhøj, komponist, udpeget af Dansk Komponistforening.

Bestyrelsen

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat uddeler en af Danmarks allerstørste hæderspriser til kunstnere for et langvarigt og væsentligt kunstnerisk arbejde og dertil en række talentpriser til yngre kunstnere. Priserne har en enorm betydning som anerkendelse af den enkelte kunstners værk. På et mere overordnet plan er de store hæderspriser og de mange talentpriser udtryk for en stor og grundlæggende respekt for kunsten og den kunstneriske praksis, som kommer hele kunstlivet til gode.

Den Frie er kunstnernes hus, og udgangspunktet her er netop anerkendelsen af og respekten for kunstnernes arbejde på tværs af generationer. Det er derfor med stor entusiasme, at vi igen i år udstiller hædersprismodtagerne af Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat på Den Frie, hvor Anne Marie Carl-Nielsen udstillede regelmæssigt fra 1893 og frem til sin død i 1945. På dette års udstilling præsenterer vi modtagerne af hædersprisen i 2024: Gerda Thune Andersen, Nina Beier, Jessie Kleemann, Simon Starling og Gudrun Steen-Andersen. På udstillingen kan man dykke ned i deres individuelle praksisser gennem værker, der er omhyggeligt udvalgt sammen med kunstnerne, og som både omfatter centrale nedslag i deres hidtidige produktion og enkelte nye værker produceret til udstillingen. På Den Frie ser vi det som vores vigtigste og fornemmeste opgave at understøtte kunstnernes arbejde og præsentere deres værker bedst muligt. I år har kurator på udstillingen, Laura Gerdes-Miranda, netop arbejdet tæt sammen med kunstnerne om at realisere deres ideer og ønsker for deres præsentation her på Den Frie. Vi takker alle fem kunstnere varmt for deres tillid, store engagement og samarbejde.

Statens Museum for Kunst, Vendsyssel Kunstmuseum og talrige private og offentlige samlinger har velvilligt udlånt værker af Gerda Thune Andersen til udstillingen, hvilket vi er meget taknemmelige for. Vi takker også Legatet for at forære Den Frie en ny bronze-kopi af Anne Marie Carl-Nielsens skitse til et monument af Dronning Margrete I til hest fra 1887. Vi planlægger at opstille den nye kopi uden for Den Frie Udstillingsbygning i nærmeste fremtid. Vi takker Odense Bys Museer, der i mellemtiden generøst har udlånt deres eksemplar til udstillingen.

Sluttelig skal der rettes en stor tak til bestyrelsen for Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat, særligt Helle Rask Crawford og Henrik Plenge Jakobsen, samt Legatets sekretariat for et særdeles godt samarbejde om udstillingen. Legatets arbejde med indsigtsfuldt at sætte fokus på Anne Marie Carl-Nielsens vigtige kunstneriske produktion er uvurderlig. Samtidig formår Legatet at bruge det kunsthistoriske udgangspunkt til at støtte samtidskunsten gennem en uforbeholden forståelse for kunstneren og kunstens betydning i dag.

Marianne Torp, Direktør for Den Frie

THUNE ANDERSEN

MOTIVATION

Gerda Thune Andersens kunst vidner om en udtalt formforståelse, nysgerrighed, indlevelse og intelligens. Thune Andersens værker bevæger sig mellem det naturalistiske og det abstrakte og spænder indholdsmæssigt fra afsøgninger af eksistentielle spørgsmål til naturnære og personlige undersøgelser. Hendes portrætter udviser sanselig og empatisk indlevelse.

Årene, hvor Thune Andersen boede i udlandet, bl.a. i Skåne, Mozambique, Nigeria, Laos, Syrien og Kenya, har sat deres spor i kunsten. Værkerne italesætter eksistentielle, religiøse, historiske, kønspolitiske og klimarelaterede emner. Serien *Metastaser* beskriver arkitektoniske strukturers undergang i menneskeskabte naturkatastrofer. Skulpturgruppen *Dome or Die's* vældige forvitrede og gennemhullede bronzekupler refererer til de monoteistiske religioners interne stridigheder og gensidige ødelæggelse i en krigshærget verden. I *flowing water*, *drifting land* er verden og dens huse oversvømmet, kun enkelte fragmenter af naturen ses over vandspejlet. Det er dystre toner, fremsat med stor nerve og gennemslagskraft. Men trods alt finder skønhed, humor, optimisme og feminisme vej i værkerne.

Gerda Thune Andersen tildeles Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens hæderslegat for et solidt kunstnerisk oeuvre med en global forankring, der forholder sig kritisk til kultur, historie, religion og klima.

Gerda Thune Andersen er født i 1932. Hun er uddannet på Kunstakademiet i København, hvor hun modtog guldmedaljen for værket *Vaskepigerne*, og har studeret på École des Beaux-Arts i Paris. Hendes værker ses i det offentlige rum i Danmark, Sverige og Grønland. Hun er repræsenteret på bl.a. Statens Museum for Kunst, Vendsyssel Kunstmuseum, Engelundsamlingen, Skagens Museum samt Kristianstad Museum, Sverige.

En ophobning af skulpturer, materialer og skitser fra et helt liv spreder sig over et syv meter langt bord og en specialdesignet reol. Gerda Thune Andersens præsentation spejler hendes alsidige skulpturelle praksis på tværs af medier, formsprog, geografiske steder og arbejdsbetingelser. Med stor variation i skala og i forskelligartede materialer som voks, træ, gips, bronze og aluminium viser Thune Andersen et solidt udsnit af værker fra sit lange kunstneriske liv og virke. Med et feministisk udgangspunkt og med arkitektur og natur som gennemgående referencer er levet liv og kunstnerisk produktion uadskillelige elementer af Thune Andersens værk.

Legatets bestyrelse / HRC

Den Frie / LGM

9

GERDA

Gerda Thune Andersen arbejder på *Vaskepigerne*, 1958

Skin of the Earth, 2010-2012

Ekko af en drøm, 1974, Statens Museum for Kunst/SMK

BEIER

MOTIVATION

Nina Beier tildeles Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens hæderslegat for sit ihærdige arbejde med at videreudvikle skulpturbegrebet. Beiers værker består som regel af fundne objekter, som bliver kombineret og bearbejdet på en ny måde. Et af Nina Beiers særkender er hendes semantiske tilgang til sit arbejde, hvilket ofte resulterer i overraskende skulpturelle sætningsdannelser. Hendes sprog er konfronterende, sensuelt og humoristisk med emner som kapital, sex og vareudveksling. Hendes skulpturer har ofte performative elementer og giver os en af de bedste æstetiske analyser af livet og sproget i det senkapitalistiske samfund med et absurd og humoristisk glimt i øjet.

I laden på Rønnebæksholm skabte Beier i 2019 en totalinstallation med titlen *CAT COW*. Det var en totalinstallation med dæmpet belysning, haveløver i marmor vendt om på siden, marmoræg, badekar og mælk. Iblandt løverne og æggene var midaldrende mænd instrueret i at kæderyge cigaretter, mens huskatter sprang rundt og slikkede mælk af fordybninger i de skulpturelle haveløver. Det var et rystende scenarie med referencer til død, landbrug og fremmedgørelse midt i cigarettågerne i den gamle lade. *CAT COW* var et omfattende scenisk værk, der indeholdt mange af grundkomponenterne i Beiers arbejde, både formelt og med den bløde og skarpe satire, som hendes arbejde ofte besidder.

Nina Beier har igennem de seneste årtier arbejdet både med skulpturelle interventioner i det offentlige rum og med en lang række udstillinger på gallerier og museer i Danmark, men især på den internationale scene, hvor hendes værker har vundet stor anerkendelse. Nina Beier er født i 1975 i Århus og er uddannet på Royal College of Art i London. Hun er bosat i København.

Nina Beier arbejder med familier af objekter, der allerede findes i verden, og den historiske baggage, de bærer med sig. Med et vink til Anne Marie Carl-Nielsens arbejde med animalisme, breder et landskab af vinkende take-away-kopper sig i udstillingsrummets arkitektur. Som billeder af forskudte situationer, vi kender fra det offentlige rum, veksler de mellem virkelighed og repræsentation. De kunne både ligne efterladenskaber fra en hverdagsadfærd og skabe associationer til fx grupperinger af skikkelser til demonstration eller protest. I Beiers værk forhandles betydninger af bl.a. kulturelle koder, magthierarkier, produktion og forbrug i mødet mellem ting og materialer og deres betydninger.

Legatets bestyrelse / HPJ

Den Frie / LGM

14

NINA

Business, 2018-2024

STARLING

MOTIVATION

Simon Starling er født i Storbritannien i 1967, men har været en aktiv del af den danske kunsts scene i de seneste 20 år og er bosat i København. Starling arbejder med skulptur, udsmykning, fotografi, performance og publikationer.

I 2023 blev kunstværket *Husbåd til Ho* afsløret; en båd, der er bygget i traditionel boliviansk teknik kombineret med en overbygning udført af lokale tækkere. Det er et tids- og stedsspecifikt værk udviklet af kunstneren Simon Starling specifikt til Ho i samarbejde med sivbådebyggere fra Bolivia samt tækkere fra Danmark. Kunstværket er placeret på pæle ved Vadehavets nordligste grænse, og måske sejler det en dag væk under et voldsomt højvande, eller det disintegrerer på grund af vejr og vind i det barske landskab. Et taktilt og forbløffende bud på både fortid, nutid og fremtid i det allernordligste punkt af Vadehavet. Værket *Husbåd til Ho* er emblematiske for Starling, som ofte kombinerer og forflytter materiale, teknik og betydning fra et sted til et andet, hvilket ofte resulterer i et skulpturelt fartøj, der over tid vil transformeres eller i nogle tilfælde ødelægge sig selv.

Starling tildeles Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens hæderslegat for sine skulpturer, som er både deduktive analyser og et poetisk spejl af den historie og verden, vi er en del af. Denne dobbelthed mellem stringens og association giver Starlings oeuvre en helt særlig kraft, som er enestående, og det er et samlet værk, som ligeledes inspirerer rigtig mange andre kunstnere i deres arbejde.

Simon Starling har studeret ved Maidstone College of Art i Kent, Trent Polytechnic i Nottingham og Glasgow School of Art. Han har siden 1990'erne udstillet sine værker på museer, institutioner og gallerier i Nordamerika, Asien og Europa.

Med bl.a. et kartoffeltryk, en trykpresse skåret i to dele, et 1:1 print af kunstnerens bogreol og en samling af dummies af alle sine monografier og udstillingskataloger undersøger Simon Starling relationen mellem to centrale aspekter af sin kunstneriske produktion: bøger og skulptur. Starling viser også en model og et enormt fotografi af det stedsspecifikke værk *Husbåd til Ho* (2023). Den hybride struktur peger på kunstnerens tidlige, performative og konceptuelt funderede praksis foruden at understrege hans dybe interesse for håndværkstraditioner. I udstillingen præsenteres fotografiet som et tapet på en fritstående væg og fungerer som en forstørret side fra den kommende publikation om værket, som Starling arbejder på.

Legatets bestyrelse / HPJ

Den Frie / LGM

SIMON

Carbon (Megève), 2022

KLEEMANN

MOTIVATION

Jessie Kleemann havde i november 2022 en performance på Nordatlantens Brygge på Christianshavn, hvor hun snigende bevægede sig rundt i rummet med sit insisterende blik og "syede" hele publikum sammen med nål og rød tråd. Under hele seancen bar hun en pakke i skind, som hun af og til overgav til en fra publikum, og mod slutningen afslørede hun pakkens indhold: nogle smukke grønlandske kamikker. En skulpturel performance, der skabte en stor organisme og sameksistens med de mest simple, men intense midler.

"Det jeg gør med min krop, det er mit. Jeg vil give det til jer, men jeg bestemmer," siger Kleemann i Lone Nicolaisens interview i dagbladet Information fra 2020. Det er denne insisterende generøsitet, der er så stærk hos Kleemann, som gør hendes udstillinger og aktioner så seværdige og vigtige. Hun bruger grundmaterialer fra sin egen baggrund, såsom sælspek, blod, fisk og plastik, og danner nye efterbilleder mellem krop, landskab og myte.

Kleemann har i de sidste tre årtier arbejdet med forholdet mellem krop, objekt og politik og på mange måder fortsat 60'ernes og 70'ernes kunstneriske tradition med billedannelse af kroppen i tid og rum. Hun tildeles Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens hæderslegat for sit insisterende pionerarbejde med aktion og objekt samt for hendes ofte lange og frygtløse seancer, hvor hun virkelig tør gå planken ud som kunstner med motivgrupper som klima, geopolitik og smerte.

Jessie Kleemann er født i 1959 i Upernavik i Kalaallit Nunaat og er uddannet ved Tuukkaq Teatret i Lemvig samt ved Grafisk Værksted i Nuuk. Udover sit arbejde med skulptur, performance, video, tegning, maleri og grafik har hun også udgivet flere digtsamlinger, skrevet skuespil og lavet eksperimentalteater. Hun er bosat i København.

Tid, erindring, kolonisering og forhandling af identitet er centrale spørgsmål i Jessie Kleemanns praksis. I midten af udstillingssalen står det ene af to nyproducerede værker, som Kleemann har lavet til udstillingen. Et seks meter højt oppusteligt isbjerg, der tilsyneladende langsomt ånder, som en levende påmindelse om de alvorlige konsekvenser, klimakrisen har på landskabet i Kalaallit Nunaat. Ligesom isbjerget dukker en række af mannequin-ben op fra gulvet og fra det underjordiske og ufortalte. Som kropslige vidner om fragmenterede og hidtil ignorerede koloniale traumer, der er en del af Kleemanns egen erfaring – fx den danske stats tvangsopsætning af spiraler på grønlandske piger og kvinder – peger Kleemanns værker på, og bidrager til, den modstandskraft som kollektivitet kan bringe op til overfladen.

Legatets bestyrelse / HPJ

Den Frie / LGM

30

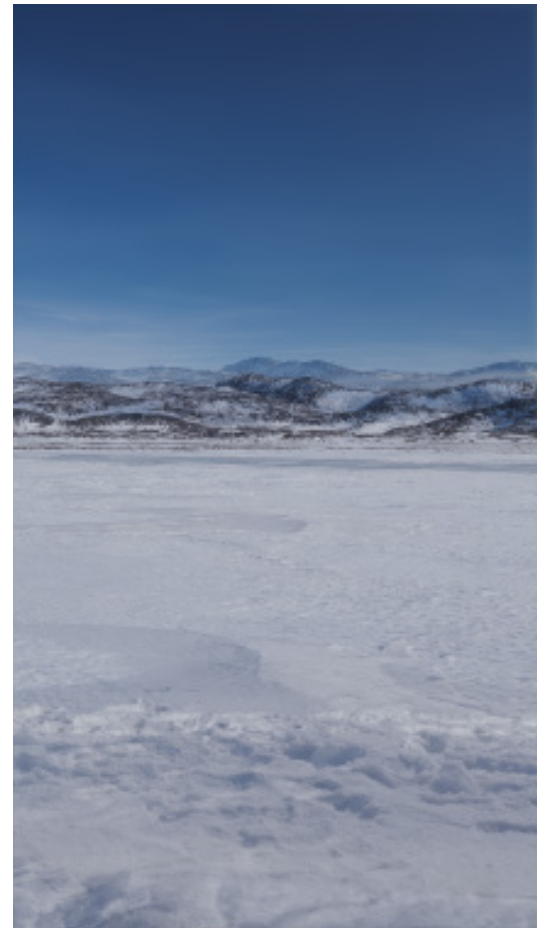
JESSIE

Orsoq, 2023, performance på Statens Museum for Kunst/SMK

STEEN-ANDERSEN

MOTIVATION

Gudrun Steen-Andersens værker tager altid udgangspunkt i mennesket. Hendes ofte surrealistiske, stærkt emotive skulpturer er på samme tid graciøse og kraftfulde og altid i bevægelse. De udforsker det urmenneskelige, det dyriske og det mytiske i spændet mellem natur og kultur. De er præget af både skrøbelighed og styrke såvel i indhold som i materiale.

Dobbeltinstallationen *De Profundis* og *LysStof* består af to dele. En serie gennemsigtige, lysfyldte epoxyskulpturer, der er ophængt svævende i rummet som et billede på en stræben efter det ultimative og kærligheden. Forankret til jorden ses ekspressive skulpturer i bronze, voks og ler i forvredne og overdrevne positioner eller som misdannede fostre i reagensglas. Således belyses menneskets eksistentielle vilkår i evolutionen fra urtid til fremtidens genteknologi. I den tankevækkende installation *Perpetuum Mobile* har Steen-Andersen samarbejdet med komponister og meningsdannere inden for international politik, astrofysik, sociologi, arkæologi, økonomi, filosofi, jura og freds- og fremtidsforskning for at belyse begrebet migration som en del af menneskehedens skæbne i en evigt foranderlig verden præget af klimaforandringer og en rivende teknologisk udvikling.

Gudrun Steen-Andersen tildeles Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens hæderslegat for sine værkers ekspressive, emotive og filosofisk undersøgende karakter med inddragelse af andre akademiske discipliner.

Gudrun Steen-Andersen er født i 1950 og uddannet på Det Kongelige Danske Kunstakademi i København. Hun bor og arbejder i Århus. Hendes værker, inklusive en række portrætbuster af politikere og kongelige, kan findes i det offentlige rum i hele landet. Steen-Andersen er repræsenteret på ARoS og Det Nationale Portrætgalleri på Frederiksborg.

Gudrun Steen-Andersens skulpturelle praksis er funderet i mediets mere klassiske formforståelse og manifesterer sig i materialer såsom bronze, metal og epoxy. Steen-Andersen arbejder med flere kategorier i sit værk – bl.a. offentlige udsmykninger og naturalistisk figuration i portrætbuster. På udstillingen viser hun derimod et udvalg af mere ekspressive og surrelle værker, der tager udgangspunkt i det, kunstneren selv kalder figurativ abstraktion. Gennemgående for Steen-Andersens værk er en søgen efter at give kropslig form til eksistentielle vilkår, menneskets følelsesliv samt mulige fremtidsscener i en verden præget af store kriser.

Legatets bestyrelse / HRC

Den Frie / LGM

38

GUDRUN

Masker, 1995

Satellite, 2016

Banebørster, 1993-1994, Hadsten Station

Denne publikation er udgivet i forbindelse med udstillingen *Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat 2024* på Den Frie.

Modtagere af Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legats hæderspriser 2024: Gerda Thune Andersen, Nina Beier, Jessie Kleemann, Simon Starling og Gudrun Steen-Andersen.

UDSTILLING

Udstillingsinspektør: Laura Gerdes-Miranda

Cheftekniker: Søren Fjeldsø

Installering: Peter Højbjerg, Lars Buchardt, zetup art service

PUBLIKATION

Motivationer: Helle Rask Crawford (HRC) og Henrik Plenge Jakobsen (HPJ)

Udstillingstekster: Laura Gerdes-Miranda (LGM)

Korrektur: Kirsten Pagh

Oversættelse: René Lauritsen

Grafisk design: Anni's

Font: Lars (Bold Decisions)

Tryk: Narayana Press

FOTOS

s. 7: Privat; s. 8: Poul Hansen; s. 9–12: David Stjernholm; s. 13: Poul Broen; s. 15: Patrick Armstrong; s. 16–17: Jan Søndergaard; s. 18–19: Stuart Whipps; s. 20–21: Vegard Kleven; s. 23: Courtesy Studio Simon Starling, Galleria Franco Noero, Turin; s. 24–25: Courtesy Studio Simon Starling, neugerriemschneider, Berlin; s. 26–27: Courtesy Studio Simon Starling, The Modern Institute, Glasgow; s. 28–29: Courtesy Studio Simon Starling; s. 31–35: Frida Gregersen; s. 36–37: Christian Brems. Produceret med støtte fra Statens Museum for Kunst/SMK; s. 39, 40, 45: Gudrun Steen-Andersen; s. 41–43: Kirsten Nijkamp

Den Frie

**THUNE
ANDERSEN**

BEIER

STARLING

KLEEMANN

**STEEN-
ANDERSEN**